

Rapport

Datum: 10 december 1998
Rapportnummer: 1998/548

Klacht

Op 24 oktober 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Br. te Hilversum, ingediend door de heer mr. J.K. Visser, advocaat te Hilversum, met een klacht over een gedraging van buitengewoon opsporingsambtenaren van de vereniging Natuurmonumenten te 's-Graveland en over een gedraging van de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek en van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam. Naar deze gedragingen werd een onderzoek ingesteld. De gedragingen van de buitengewoon opsporingsambtenaren en de hoofdofficier van justitie worden aangemerkt als een gedraging van de Minister van Justitie. De gedraging van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van dat korps (de burgemeester van Hilversum). Op grond van de namens verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt over de wijze waarop buitengewoon opsporingsambtenaren in dienst van de vereniging Natuurmonumenten hem op 8 april 1997 hebben bejegend. Hij klaagt er met name over dat de opsporingsambtenaren bij zijn staandehouding:

1. hem hebben getutoyeerd;
2. onnodig en bovenmatig geweld tegen hem hebben gebruikt. Voorts klaagt verzoeker erover dat de toezichthouders van de betrokken ambtenaren de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek en de hoofdofficier van justitie te Amsterdam hebben geweigerd hem een exemplaar te verstrekken van het rapport "melding gebruik bijzondere bevoegdheden". Tot slot klaagt verzoeker erover dat de betrokken ambtenaren geen rapport geweldaanwending hebben opgemaakt.

Achtergrond

Zie

Bijlage Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoeker en de Minister van Justitie deelden mee zich met de inhoud van

het verslag te kunnen verenigen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A.

Feiten

1. Op 8 april 1997 wandelde verzoeker met zijn hond in het Corversbos te Hilversum. Het Corversbos is eigendom van de vereniging Natuurmonumenten. Verzoeker had zijn hond niet aangeliend, hetgeen ter plaatse niet is toegestaan. Twee buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA) van de vereniging Natuurmonumenten, L. en B., liepen naar verzoeker toe en spraken hem aan over het feit dat zijn hond niet aangeliend was. Zij deelden verzoeker mee dat hij een bekeuring kreeg voor het niet aangeliend zijn van zijn hond. Er ontstond vervolgens een worsteling tussen verzoeker en B. waarbij beiden op de grond terechtkwamen.
2. Bij brief van 17 april 1997 diende verzoeker een klacht in bij de vereniging Natuurmonumenten over het optreden van de buitengewoon opsporingsambtenaren op 8 april 1997.
3. Op 21 mei 1997 werd verzoeker in de gelegenheid gesteld zijn klacht toe te lichten in een gesprek met de klachtbehandelaar, ing. K., districtbeheerder van de vereniging Natuurmonumenten. Bij het gesprek was ook aanwezig politieambtenaar S., coördinator BOA van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek. S. was bij de klachtbehandeling betrokken namens de direct toezichthouder van de betrokken buitengewoon opsporingsambtenaren, de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek (zie **ACHTERGROND**). In het gesprek verzocht verzoekers raadsman onder meer om inzage in de rapportage die door de buitengewoon opsporingsambtenaren was opgesteld. Ing. K. hoorde op 21 mei 1997 eveneens de buitengewoon opsporingsambtenaren. Coördinator BOA, S., was ook daarbij aanwezig. S. maakte van het horen van verzoeker en van het horen van de betrokken ambtenaren samenvattende verslagen.
4. Bij brief van 21 mei 1997 aan verzoekers raadsman wees de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek het verzoek om inzage in de rapportage ('rapport melding gebruik bijzondere bevoegdheden'; zie **ACHTERGROND**) van de buitengewoon opsporingsambtenaren af. In de brief merkte de korpschef het volgende op: "Zowel bij de werkgever van de door uw cliënt (...) beklagde buitengewoon opsporingsambtenaren B. en L., als bij de coördinator BOA van de politie Gooi en vechtstreek heeft u verzocht om inzage in de door genoemde opsporingsambtenaren opgestelde rapporten 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' Een zodanig rapport wordt op grond van het bepaalde in artikel 17 lid 1, artikel 21 en artikel 23 van de 'Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon

opsporingsambtenaar' en conform de vigerende meldingsprocedure opgemaakt door een buitengewoon opsporingsambtenaar die tijdens de uitoefening van zijn functie een bijzondere bevoegdheid (waaronder geweldsaanwending) heeft gebruikt. Doel van de melding is om het bevoegd gezag (in dit geval ondergetekende als direct toezichthouder) inzicht te geven in de wijze waarop de buitengewoon opsporingsambtenaar omgaat met het gebruik van de hem verleende bijzondere bevoegdheden. De melding heeft uiteraard niet het doel de buitengewoon opsporingsambtenaar te incrimineren. Ik veronderstel dat het u genoegzaam bekend is wanneer deze, net als iedere andere burger, pas als verdachte in de zin van artikel 27 van het wetboek van Strafrecht aangemerkt kan worden. In het licht van de doelstelling van de meldingsplicht ben ik van mening dat het een zaak betreft tussen meerdere en ondergeschikte en als zodanig is bestemd voor intern gebruik. Op grond van de bepalingen van de Wet Openbaarheid van Bestuur kan ik dan ook niet verplicht worden gesteld om inzage in de rapportage te verlenen aan derden. Wel is het zo dat de toezichthouder (hoofdofficier van justitie te Amsterdam) op grond van het bepaalde in de 'klachtenregeling buitengewoon opsporingsambtenaren Gooi & Vechtstreek' een oordeel zal geven aan de werkgever van beklaagden omtrent de rechtmatigheid en behoorlijkheid van het strafvorderlijk optreden. Zo u dit wenst kan aan u op verzoek hier in een later stadium inzage worden verschaft. Met betrekking tot de afdoening van de klacht door de werkgever van beklaagden wordt u hier te zijner tijd schriftelijk en gemotiveerd van in kennis gesteld. In het kader van de belangenbehartiging van uw cliënt kunt u zich hieromtrent dan in verbinding stellen met deze werkgever..."

5. Ing. K. van de vereniging Natuurmonumenten zond bij brief van 28 mei 1997 verzoeker en diens raadsman de beslissing op de klacht. K. achtte de klacht ongegrond.

6. Verzoekers raadsman maakte bij brief van 20 juni 1997 aan de vereniging Natuurmonumenten bezwaar tegen de afwijzing van de

klacht. Hij verzocht nogmaals om toezending van de rapporten 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' en 'geweldaanwending'. Tot slot vroeg hij om hem het oordeel van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam te doen toekomen over het optreden van de buitengewoon opsporingsambtenaren. De raadsman zond zijn brief in afschrift aan de hoofdofficier van justitie te Amsterdam.

7. De plaatsvervangend hoofdofficier van justitie te Amsterdam deed bij brief van 4 juli 1997 zijn oordeel over het optreden van de buitengewoon opsporingsambtenaren toekomen aan de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek. Coördinator BOA, S., zond de brief van de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie van 4 juli 1997 bij brief van 22 juli 1997 aan verzoekers raadsman.

8. Verzoekers raadsman verzocht bij brief van 22 augustus 1997 de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie te Amsterdam om hem alsnog kopieën te verstrekken van de rapporten 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' en 'geweldaanwending'.

9. Nadat verzoekers raadsman de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie in een brief van 18 september 1997 had gerappelleerd, liet deze bij brief 8 oktober 1997 verzoekers raadsman het volgende weten:

"Uw brief van 22 augustus 1997 heb ik helaas niet ontvangen, maar in antwoord op uw brief van 18 september 1997 bericht ik u als volgt:

Krachtens artikel 17 juncto artikel 37 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar, dient de buitengewoon opsporingsambtenaar die geweld heeft gebruikt, de redenen die hiertoe hebben geleid en de daaruit voortvloeiende gevolgen onverwijld schriftelijk aan zijn meerdere te melden. Ik maak uit de stukken op dat de boswachters dit inderdaad gemeld hebben aan de Vereniging Natuurmonumenten. Onder meer wanneer de geweldsaanwending lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis tot gevolg heeft gehad, dient de melding tevens aan de officier van justitie te geschieden. Noch uit de doktersverklaring noch uit de verklaring van de heer Br. (verzoeker; N.o.) zelf valt af te leiden dat de verwondingen van Br. van dien aard waren dat sprake was van 'letsel van meer dan geringe betekenis'. De geweldsaanwending behoeft dus niet aan de officier van justitie gemeld te worden. Ik merk (...) in dit verband nog op dat ik ervan uitga dat u met de woorden 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' en de 'geweldsaanwending' hetzelfde bedoelt. Uit het voorgaande moge u duidelijk zijn geworden dat ik u geen afschrift van de melding geweldsaanwending kan verstrekken..."

B. Standpunt verzoeker

1. Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder **KLACHT**.
2. In de klachtbrief van 17 april 1997 van verzoeker aan de vereniging Natuurmonumenten is onder meer het volgende opgenomen:

"De feiten: tijd en datum: dinsdag 8 april j.l. ca. 18.15 uur. Na een boswandeling, met hond, van ca. 45 minuten liet ik, op de laatste der 4 sportvelden, de hond nog wat rennen door het gooien met een tennisbal. (...) Bij de voorlaatste gooi verdween de bal over het hek in de bosjes (...). Daar mijn hond de bal niet kon vinden, heb ik deze opgezocht. Op het moment dat ik de bal (...) weer het sportveld op wilde gooien, verschenen de personen L. en B. De personen L. en B. hadden de uiterlijke kenmerken van boswachters, hebben zich echter niet als zodanig gelegitimeerd. De zeer korte woordenwisseling:

- . of B.: Weet jij dat de hond hier (...) niet los mag? Mijn antwoord: Dat is bekend.
- . of B. Dan krijg jij een bekeuring. Mijn antwoord: Schrijf maar, doch ik ga op het sportveld staan, want daar was ik met mijn hond bezig.
- . of B.: Jij blijft hier, Mijn antwoord: Ik ga op het sportveld staan. Vervolgens werd ik door L. of B. grof bij de revers van mijn jack gegrepen en toegeschreeuwd: jij blijft hier. Een zeer beangstigende ervaring. Deze 'wurggreep' duurde ca. 30 seconden. Na het loslaten deed ik een paar passen naar de ingang. L. of B. deed een of twee flinke passen en posteerde zich voor mij en wederom werd ik met een soort 'wurggreep' bij de revers gegrepen. Toen ik mij afduwde, hebben beide personen zich met grof geweld op mij gestort (...). De een hield mij in een wurggreep, de andere hield, gezien de verwondingen, waarschijnlijk een rondedans op mijn benen. Deze situatie, schat ik, werd ca. 60 seconden aangehouden. De tijd tussen 1e contact (weet jij dat de hond hier niet los mag) en de overweldiging, schat ik

op ca. 60 seconden. De gevolgen:

1. Een uit angst voortkomende psychose, die zich ter plaatse uitte in: zware hartkloppingen, grote kortademigheid en sterk transpireren.

In deze toestand heb ik naam en adres genoemd. (...)

2. De lichamelijke gevolgen zijn verwondingen en kneuzingen aan beide benen (zie bijlage doktersconsult d.d. 15 april 1997).

3. De stoffelijke gevolgen:

a. beschadiging van bril (zeker één nieuw glas dient vervangen te worden; b. beschadiging horloge (6 maanden nieuw). Conclusie De fysieke verhoudingen: ik ben ca 172 cm lang; 61 jaar; De 1e geweldpleger schat ik ca 185 lang; ca 40 à 45 jaar; De 2e geweldpleger heb ik amper kunnen opnemen. Bovenstaande fysiek overzicht meegerekend moet de conclusie t.a.v. deze 2 personen zijn:

1. het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel zijn met handen en voeten getreden.

2. het ontbreekt hen aan normale beleefdheidsvormen.

3. een sociaal-maatschappelijke houding is hen vreemd.

4. volkomen ongeschikt om met mensen om te gaan." 3. In de door verzoeker overgelegde verklaring van een arts van 15 april 1997 is het volgende opgenomen:

"...Heden constateerde ik bij betrokkene aan het rechter onderbeen een haematoom (± 15 bij 9 cm) en aan het linker onderbeen een schaafwond (2,3 bij ± 1 cm) en enkele kleinere wondjes waarbij ook dit been enigszins opgezet is..."

4. In het samenvattend verslag van de heer S. van het horen van verzoeker op 21 mei 1997 is onder meer het volgende opgenomen:

"Br. (verzoeker; N.o.): Ik weet dat ik in overtreding was. Ik gaf echter aan de beide boswachters duidelijk te kennen dat ik eerst mijn bal ging pakken voordat de overtreding werd afgehandeld. Het daaropvolgende geweld was buitenproportioneel. Uiteraard zag ik dat ik met boswachters van doen had. Ik heb mij echter nooit gerealiseerd dat het hier tevens opsporingsambtenaren betroffen.

. (de klachtbehandelaar van de vereniging Natuurmonumenten; N.o.) aan Br.: hebben de boswachters, dan wel één van hen, u kenbaar gemaakt dat u in overtreding was en u vervolgens naar uw naam gevraagd? Br.: één van de boswachters heeft mij gezegd dat ik in overtreding was. Mij is echter niet naar mijn naam gevraagd.

K. aan Br.: u was zich ervan bewust dat u staande was gehouden in de strafvorderlijke betekenis? Br. Jawel, maar mij is niet naar mijn naam gevraagd. Ik heb hen aangegeven dat ik het prima vond dat er voor de door mij gepleegde overtreding geschreven werd, maar ik maakte duidelijk dat ik aan de andere kant van het hek ging staan.

. aan Br.: als u er geen bezwaar tegen had dat er voor de overtreding werd geschreven, dan geeft u toch eigenlijk al aan dat u ervan uitging dat u met opsporingsambtenaren van doen had? Br: ik vond het prima dat er geschreven werd en ook dat er naar mijn naam

werd gevraagd, maar ik ging ergens anders staan. Nadat ik dat twee keer zei, werd ik bij de keel gegrepen. Ik kreeg dus niet eens de kans meer om weg te lopen. Ik vind dat geen normaal optreden. Nadat de boswachter mij losliet, deed ik 2 tot 3 stappen in de richting van het hek en werd ik wederom om mijn nek gegrepen. Naar mijn mening is er daarvoorafgaand geen onvertogen woord gevallen. Ik had de indruk dat de betrokken boswachters tevoren van hun baas op 'de lazer hadden gekregen' en dat zij dit feit op mijn persoon afreageerden. (...) Visser (verzoekers raadsman; N.o.): mijn cliënt betwist niet de overtreding. Het gaat hier om het optreden van de beide boswachters. De wijze van bejegening in eerste instantie (tutoyeren) had anders gekund. De heer Br. wist ook niet dat hij met opsporingsambtenaren van doen had. Verder heeft cliënt duidelijk aangegeven dat hij het prima vond dat er werd geschreven voor de overtreding, maar dat hij zich naar een andere plek wilde begeven, enkele meters verderop. Dit mag op zich toch geen probleem zijn. De plaats waarheen cliënt zich wilde begeven was bij de boswachters immers bekend. Hij wilde beslist niet vluchten o.i.d. Er was geen enkele aanleiding om mijn cliënt lichamelijk aan te pakken. Dit herhaalde zich even later. Gezien de aard van de situatie acht ik het optreden van de boswachters buitenproportioneel. Ik begrijp dat buitengewoon opsporingsambtenaren over bepaalde bevoegdheden beschikken, maar de wijze van opstelling is gewoon niet correct."

C. Standpunt Minister van Justitie

1. In haar reactie op de klacht verwees de Minister voor wat betreft de feitelijke toedracht naar de bij haar brief gevoegde kopie van een ambtsbericht van de fungerend hoofdofficier van justitie te Amsterdam van 17 maart 1998. De Minister merkte vervolgens op:

"Mede op basis van dit ambtsbericht is het College (van procureurs-generaal; N.o.) van oordeel dat de klacht ongegrond is. Ten aanzien echter van de klacht over het tutoyeren onthoudt het College zich van een oordeel, omdat betrokkene ontkent de heer Br. te hebben getutoyeerd. Het College verwijst in dit verband naar het samenvattend verslag van een gesprek d.d. 21 mei 1997 tussen de heer B. en L. en een vertegenwoordiger van de vereniging Natuurmonumenten. Ik kan mij met dit standpunt van het College verenigen..."

2. In het ambtsbericht van de fungerend hoofdofficier van justitie te Amsterdam is het volgende opgenomen:

"Uit genoemde stukken blijkt dat klager op 8 april 1997 het aanlijngesbod overtrad. Dit wordt door klager ook onderschreven. Door klager wordt tevens erkend dat deze, nadat hij door de als zodanig herkenbare boswachter B. werd staande gehouden teneinde proces-verbaal op te maken, te kennen gaf zich aan die staande houding te zullen onttrekken door zich naar elders te begeven, in ieder geval die schijn heeft gewekt, en zich uiteindelijk ook in een richting heeft begeven. Door de buitengewoon opsporingsambtenaar B. is hierop in eerste instantie gereageerd door klager te sommeren te blijven staan, toen dit geen gevolg had door klager beet te pakken en toen deze, na te zijn losgelaten, zich daadwerkelijk verwijderde, wederom beet te pakken waarop een worsteling is ontstaan. Bij

de worsteling is klager naar de grond gewerkt teneinde verdere escalatie te voorkomen. Vooropgesteld dient te worden dat buitengewoon opsporingsambtenaren bevoegd zijn geweld te gebruiken als de omstandigheden daartoe nopen. In casu maakte aanklager aanstalten zich aan zijn staandhouding te onttrekken en gaf deze te kennen geen gehoor te geven aan de sommatie om te blijven staan. Het gebruik van geweld werd hierdoor noodzakelijk. Dit is op proportionele en gepaste wijze gebeurd, door klager beet te pakken. Dat er vervolgens een worsteling is ontstaan, is aan het gedrag van klager te wijten. Formeel heeft klager zich zelfs schuldig gemaakt aan het misdrijf van wederspanning (artikel 180 van het Wetboek van Strafrecht) Gezien het bovenstaande acht ik de klacht op dit klachtonderdeel ongegrond. Klager beklagt zich er voorts over dat hem geweigerd is een exemplaar te verstrekken van het "rapport melding gebruik bijzondere bevoegdheden" en dat geen "rapport geweldsaanwending" is opgemaakt. Bij brief van 8 oktober 1997 (...) is de advocaat van klager hieromtrent alreeds bericht.

Ingevolge artikel 17 juncto artikel 37 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar, meldt de ambtenaar die geweld heeft aangewend, dit aanwenden van geweld, de redenen die daartoe hebben geleid en de daaruit voortvloeiende gevolgen onverwijld schriftelijk aan zijn meerdere. In de "Procedure melding gebruik bijzondere bevoegdheden door buitengewoon opsporingsambtenaren die onder direct toezicht staan van de korpschef van Gooi & Vechtstreek", wordt deze melding aangeduid als "rapport melding gebruik bijzondere bevoegdheden". Uit de stukken valt op te maken dat deze melding inderdaad heeft plaatsgevonden. De Ambtsinstructie voor de politie, zoals uitgewerkt in voormelde procedure, schrijft voor in welke gevallen en aan wie, naast de hiervoor genoemde melding, gerapporteerd dient te worden over de geweldsaanwending. Dit rapport wordt in de procedure aangeduid als een "rapport geweldsaanwending". Anders dan de advocaat van klager doet voorkomen, dient het opmaken van dit rapport niet standaard plaats te vinden in *alle* gevallen waarbij geweld is aangewend. Een in de procedure genoemd geval waarbij een "rapport geweldsaanwending" opgemaakt dient te worden, dat al dan niet aan de Officier van Justitie dient te worden gericht, is in casu niet aan de orde. Klager geeft wel aan verwondingen en kneuzingen aan beide benen te hebben. Echter, noch uit de door klager overgelegde doktersverklaring, die overigens gedateerd is een week na het voorval, noch uit het door klager geschetste beeld van verwondingen, valt af te leiden dat zijn verwondingen van dien aard waren dat er sprake was van letsel met meer dan geringe betekenis. Het letsel heeft zich kennelijk ook niet direct bij het voorval geopenbaard aan de buitengewoon opsporingsambtenaren. Het opmaken van een "rapport geweldsaanwending" en dit aan de Officier van Justitie doen toekomen, is derhalve achterwege gebleven. Uit het bovenstaande mag blijken dat ik niet in het bezit ben van het ter zake opgemaakte "rapport melding gebruik bijzondere bevoegdheden", en dat er, op juiste gronden, ten behoeve van de Officier van Justitie geen "rapport geweldsaanwending" is opgemaakt. Gezien het bovenstaande acht ik de klacht voor wat betreft deze klachtonderdelen ook ongegrond."

3. In het door S., coördinator BOA, opgestelde samenvattende verslag van het gesprek van 21 mei 1997 met de buitengewoon opsporings

ambtenaren is voor zover hier van belang - het volgende opgenomen:

"B./L.: (...)Wij reden op de fiets van villa Gooilust over de bosweg in de richting van de G. van Mesdagweg. Op enige afstand zagen wij de verdachte al lopen met zijn hond, welke niet was aangeliend. Wij begaven ons naar de man toe en troffen hem op een bospad tussen de struiken. Tevoren hadden wij onderling afgesproken dat B. de verdachte zou verbaliseren.

. : Ik heb de man aangesproken en mij voorgesteld als B. in dienst van Natuurmonumenten. Daarna heb ik hem meegedeeld dat hij in overtreding was gezien het feit dat zijn hond niet was aangeliend. Ik heb de man zeker niet getutoeerd. Wel heb ik de man duidelijk gemaakt dat hij een proces-verbaal kreeg voor de overtreding. De verdachte deelde mij hierop mee dat hij ergens anders wilde gaan staan, waarop ik hem zei dat hij moest blijven staan. Het viel mij op dat de verdachte zich nogal onverschillig opstelde; hij wekte de indruk dat het hem allemaal koud liet. Hij had wel een verhaal over een balletje en zijn hond, die hij kort tevoren had losgelaten om het balletje te zoeken. Wij hadden op een afstand van ong. 200 meter al geconstateerd dat de hond niet was aangeliend. Vervolgens maakte de verdachte aanstalten om weg te lopen en ik pakte hem bij de schouder om dit te beletten. Hij gedroeg zich daarna tamelijk agressief. Dit bleek mij uit de blik in zijn ogen en zijn verbale toevoegingen aan mijn adres. Ik heb de man daarop losgelaten, waarop de man daadwerkelijk wegliep. Omdat hij niet zei waar hij heen wilde gaan pakte ik hem voor de tweede maal beet bij de schouder. De verdachte begon zich hierop heftig te verzetten. Hij duwde, maaide met zijn armen om zich heen en bewoog zich vanaf de plaats waarop ik hem staande wilde houden. Tijdens deze schermutseling kwamen wij beiden in een haag terecht. Op dat moment besloot ik, als oplossing voor deze situatie, om de verdachte tegen de grond te werken teneinde verdere escalatie te voorkomen. Ik werd hierbij geholpen door L. Toen wij op de grond lagen, vroeg ik de man waar hij mee bezig was. Kennelijk zag hij dit ook in, want vervolgens staakte hij zijn verzet. De man kreeg het plotseling erg benauwd. Ik vroeg hem of hij soms hartpatiënt was o.i.d. De man zei hierop dat hij wel eens last had van zijn hart. De door mij aangeboden hulp achtte hij niet noodzakelijk. Toen hij enigszins tot rust was gekomen heb ik zijn gegevens genoteerd ten behoeve van het opmaken van het door mij op te maken mini-proces-verbaal.

Al met al hebben wij de man nog ongeveer 20 minuten lang in de gaten gehouden om te zien of het wel goed met hem ging. Ik vind het 'van de gekke' dat iemand voor een zodanig feit de nodige stennis maakt. De oorzaak van ons optreden ligt naar mijn mening dan ook meer in de aard van de verdachte. Ik ben ervan overtuigd dat wij zelf geen aanleiding hebben gegeven voor de agressieve reactie van de verdachte. Wij hebben niet overwogen om de verdachte aan te houden wegens wederspanningheid. Achteraf gezien was het nooit de bedoeling geweest om de verdachte tegen de grond te werken. Ik vraag mij zelfs af wie

wie tegen de grond werkte. Het gebeurde gewoon tijdens de schermutseling."

4.1. In het op 9 april 1997 door ambtenaar B. opgemaakte rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' is onder meer het volgende vermeld:

"6. Van welke bijzondere bevoegdheid is gebruik gemaakt? (...)aanwenden geweld

7. Wat waren de redenen tot het gebruik van de bijzondere bevoegdheid? De verdachte was niet van plan om te blijven staan voor het opnemen van zijn persoonsgegevens t.b.v. het proces-verbaal. Daarna heb ik hem gesommeerd om te blijven staan, dit 1x herhaald en de man bij de schouder gepakt. Daarna de man weer losgelaten waarna hij weer wegliep, de 2x maal weer bij de schouder te gepakt en dit resulteerde in hevig verzet van de verdachte, die daarna door mij en mijn collega tegen de grond gedrukt is en tot bedaren is gebracht.'

8. Indien geweld is aangewend (waaronder begrepen dreiging, maar niet het uit voorzorg ter hand van het vuurwapen), van welk geweldsmiddel is gebruik gemaakt? Beetgepakt en tegen de grond gedrukt.

9. Wat zijn de gevolgen van het aangewende geweld? De verdachte was na het gebeuren benauwd. (...)

12. Eigen visie:

(denk hierbij aan proportionaliteit, subsidiariteit, emoties, leermomenten) Als men de verdachte alleen maar door het vragen van zijn persoonsgegevens t.b.v. het proces-verbaal zover krijgt dat hij zich zo gaat verzetten wat resulteerde in het tegen de grond drukken van de man om hem te bedaren, dan moet dit voor de persoon in kwestie zeer veel emoties losmaken. Dit is voor een overtreding van zo'n geringe aard natuurlijk te gek voor woorden! Maar het blijkt keer op keer dat er mensen zijn die het zover laten komen."

4.2. In het op 10 april 1997 door ambtenaar L. opgemaakte rapport 'melding gebruik bijzonder bevoegdheden' is het volgende vermeld:

"6. Van welke bijzondere bevoegdheid is gebruik gemaakt? (...)aanwenden geweld

7. Wat waren de redenen tot het gebruik van de bijzondere bevoegdheid? Mijn collega B. hield een verdachte staande om deze te verbaliseren voor het feit dat deze zijn hond los liet lopen op een plaats waar dit verboden was. De verdachte wilde niet staan blijven er liep door. Mijn collega heeft de man heeft de man 2x gezegd dat hij staan moest blijven, toen deze dat nog steeds niet deed heeft m'n collega (vervolg van de zin is onleesbaar; N.o.). Hij liet de man daarna weer los waarna de man weer doorliep. Hij pakte de man weer vast. De man dreigde dat hij zou gaan slaan en gaf mijn collega een duw met de bedoeling zich los te rukken en weer weg te lopen. Mijn collega heeft de man toen vast gepakt om hem tegen de grond te drukken. Ik had me eerst wat op de achtergrond gehouden, maar toen de man begon te dreigen en te duwen ben ik mijn collega te hulp geschoten en heb hem geholpen de man tegen de grond te drukken om escalatie van het geheel te voorkomen. De man kwam daarna tot bedaren en gaf zijn personalia.

8. Indien geweld is aangewend (waaronder begrepen dreiging, maar niet het uit voorzorg ter hand nemen van het vuurwapen), van welk geweldsmiddel is gebruik gemaakt?

Verdachte beetgepakt en tegen de grond gedrukt

9. Wat zijn de gevolgen van het aangewende geweld? De man was na het gebeurde wat benauwd (...)

12. Eigen visie:

(denk hierbij aan proportionaliteit, subsidiariteit, emoties, leermomenten) Wanneer de man niet door mijn collega was tegengehouden had hij niet geverbaliseerd kunnen worden. Dat iemand zoveel stampij maakt omdat hij een bekeuring krijgt voor het los laten lopen van zijn hond, terwijl hij door ons in de eerste instantie zeer correct wordt benaderd, verbaast me zeer. De zaken verhardden de laatste jaren. Ik vind het erg jammer dat dingen zo hard gespeeld moeten worden." **D. Standpunt beheerder regionaal politiekorps Gooi en Vechtstreek** In zijn reactie op de klacht deelde de korpsbeheerder onder meer het volgende mee:

"Mij is gebleken dat de heren L. en B., overeenkomstig het bepaalde in de procedure "melding gebruik bijzondere bevoegdheden", (het rapport; N.o.) binnen 48 uur hebben doen toekomen aan de coördinator-BOA van het korps. Naar mening van de toezichthouder en de direct-toezichthouder is uit de bekend geworden feiten niet vast komen te staan dat de heren L.en B., zowel in substantiële- als in proportionele zin, hun bevoegdheden te buiten zijn gegaan. Voor wat betreft het tutoyeren door de heren L. en B. kan ik slechts verwijzen naar het samenvattend verslag van het gesprek tussen de heren L. en B. en de heer K. Betrokkenen ontkennen hierin dat zij de heer Br. hebben getutoyeerd. Op grond hiervan moet ik mij dan ook onthouden van een oordeel hierover. Betreffende de toezending van een exemplaar van het formulier "melding gebruik bijzondere bevoegdheden" aan de heer Visser verwijs ik korthedshalve naar de brief van de korpschef van politie Gooi en Vechtstreek aan de heer Visser. d.d. 21 mei 1997. Ik deel de mening van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam, (...), zoals deze is verwoord in zijn brief van 17 maart 1998 aangaande het opmaken van een rapport geweldsaanwending- gericht aan het College van procureurs-generaal te Den Haag. Korthedshalve verwijs ik dan ook naar deze brief."

E. Reactie verzoeker

1. In een reactie op de hem toegezonden stukken merkte verzoekers raadsman onder meer het volgende op:

"Onder verwijzing naar de inhoud van mijn schrijven van 9december jl. wil ik hierbij nogmaals opmerken dat de consistentie van de lezingen over het feitelijk gebeuren van beklaagden nimmer meer getoetst en verkregen kunnen worden nu zij gelijktijdig door de werkgever en direct-toezichthouder zijn gehoord. Op 9 april 1998, één dag na het feitelijk gebeuren, heeft de heer Br. in een telefoongesprek met de heer K. zijn klacht jegens beklaagden reeds kenbaar gemaakt. Opmerkelijk gegeven is dat de rapporten "melding gebruik bijzondere bevoegdheden", die uiterlijk binnen 48 uur na de geweldsaanwending dienen te worden opgemaakt, op een niet nader gespecificeerd tijdstip (!) op 9april en 10 april 1997 door beklaagden zijn opgesteld. Met aan zekerheid grenzende

waarschijnlijkheid waren beklagden op dat moment al op de hoogte van de inhoud van de klachten van de heer Br. Dit vermoeden wordt onder andere bevestigd door de uitlating van de heer L.: "terwijl hij door ons in eerste instantie zeer correct wordt benaderd". Een vergelijking van de inhoud van beide rapporten toont voorts aan dat beklagden de rapporten in gezamenlijk overleg hebben geconcipeerd, zodat een objectief beeld van het feitelijk gebeuren eveneens niet meer verkregen kan worden. Het oordeel van de Minister van Justitie en fungerend Hoofdofficier van Justitie van het arrondissementsparket Amsterdam, waarbij de klachten van de heer Br. over de gehele linie ongegrond worden verklaard, is met name enkel en alleen gebaseerd op de inhoud van het reeds eerder genoemde samenvattende verslag van de hoorzitting van beklagden. Naar mening van de heer Br. is een dusdanige besluitvorming, die vooral gebaseerd is op informatie welke is verkregen door een gebrekkige procedure, onzorgvuldig en incorrect. Hij persisteert in zijn lezing van het feitelijk gebeuren zoals die is weergegeven in het samenvattend verslag van zijn hoorzitting én zijn klachten betreffende de gehanteerde wijze van bejegening en het gebruik van onnodig en bovenmatig geweld. Hij heeft door het disproportionele optreden van de buitengewoon opsporingsambtenaren fysieke, psychische en materiële schade geleden welke voor genoegdoening in aanmerking komen. Hij hoopt derhalve op een afhandeling van deze kwestie in positieve zin."

2. In een bij de brief van zijn raadsman gevoegd commentaar merkte verzoeker nog het volgende op:

"De conclusies van justitie zijn enkel gebaseerd op de tekst van de melding: "gebruik bijzondere bevoegdheden". Inzage in het verkorte verslag van de hoorzitting van de personen B. en L., zou een andere en juistere conclusie tot gevolg hebben. Enige voorbeelden:

1. Het viel mij op dat de verdachte zich nogal onverschillig opstelde hij wekte de indruk dat het hem allemaal koud liet.

2. De verdachte begon zich hierop heftig te verzetten. Hij duwde, maaide met zijn armen om zich heen.

3. Hij gedroeg zich daarna tamelijk agressief.

4. Dit bleek uit de blik in zijn ogen en zijn verbale toevoegingen aan mijn adres. Deze verklaringen zijn op de zijn zachtst gezegd nogal discrepant. Gelezen verklaring 4 matigt persoon B. zich tevens aan psycholoog en/of psychiater te zijn. In een tijdbestek van 60 seconden zou volgens de personen B. en L. het volgende hebben plaats gevonden:

- zij stappen van de fiets
- persoon B. stelt zich keurig voor (leugen 1)
- persoon B. meldt dat ik in overtreding ben.
- ik stel mij onverschillig op
- ik word bij mijn schouder gegrepen (leugen 2 "het was een wurggreep")
- ik ben agressief (leugen 3)
- ik doe verbale toevoegingen (leugen 4)
- ik verzet mij heftig (leugen 5)
- ik zwaai met mijn armen (leugen 6)
- persoon B. heeft de tijd zich als een psycholoog c.q. psychiater te ontplooiën

Nog een voorbeeld:

Wij (B. en L.) hadden op een afstand van ongeveer 200 meter al geconstateerd dat de hond niet was aangeliënd. Mijn eerste vraag is: "Waar hebben zij mij gezien?" Op elk pad in

het bos kan ik vele richtingen uit. Zijn de personen B. en L. ook nog helderziend? Het meest opmerkelijke echter is:

A) B. en L. hebben "gericht toezicht" B) B. en L. zien mij zgn. op 200 meter met loslopende hond. 200 Meter door een fietser met dergelijke opdracht af te leggen in +/- 30 seconden, doch B. en L. fietsen (zonder actie) gewoon verder. Op de plek des onheils werd ik binnen 30 seconden door "helderziende" B. in een wurggreep genomen. conclusie: Schizofreen gedrag of is punt B. de zoveelste leugen."

Beoordeling

A.

Ten aanzien van het optreden van de buitengewoon opsporingsambtenaren

1. Verzoeker is op 8 april 1997 in het Corversbos te Hilversum staande gehouden door twee buitengewoon opsporingsambtenaren van de vereniging Natuurmonumenten, omdat hij zijn hond niet had aangeliend. De staandehouding is uitgelopen op een worsteling tussen verzoeker en de ambtenaren, waarbij verzoeker en een ambtenaar op de grond terechtkwamen. Verzoeker klaagt erover dat de ambtenaren hem hebben getutoyeerd en dat zij onnodig en bovenmatig geweld tegen hem hebben gebruikt. Voorts klaagt verzoeker erover dat de ambtenaren niet het vereiste rapport geweldaanwending hebben opgemaakt.
2. De Minister van Justitie heeft zich onthouden van een oordeel op het punt van het tutoyeren. Daarbij verwees zij naar hetgeen de betrokken ambtenaren hadden verklaard, zoals weergegeven in het samenvattend van verslag van 21 mei 1997 (zie **BEVINDINGEN** onder C.3.). In dat verslag ontkent ambtenaar B. dat hij verzoeker zou hebben getutoyeerd. De lezingen van betrokkenen staan op dit punt tegenover elkaar. Er zijn verder geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen die de lezing van verzoeker aannemelijker maken dan de lezing van de betrokken ambtenaren of omgekeerd. De Nationale ombudsman moet zich op dit punt dan ook onthouden van het geven van een oordeel.
3. De Minister achtte de klacht over het gebruikte geweld ongegrond. Voor de argumenten daarvoor verwees zij naar het ambtsbericht van de fungerend hoofdofficier van justitie te Amsterdam (zie **BEVINDINGEN** onder C.2.). De lezingen van partijen over het geweldgebruik lopen nauwelijks uiteen. Op grond daarvan staat voldoende vast dat verzoeker, nadat de ambtenaren hem hadden meegedeeld dat hij een bekeuring zou krijgen voor het niet aangeliend houden van zijn hond, heeft laten weten ergens anders heen te gaan dan wel te gaan staan. Verzoeker maakte toen ook aanstalten om weg te lopen. B. heeft verzoeker daarop gesommeerd te blijven staan en hem vastgepakt. Nadat B. verzoeker weer had losgelaten, liep verzoeker wederom weg. Toen B. verzoeker vervolgens weer vastpakte, verzette verzoeker zich daartegen. Bij de daaropvolgende worsteling werd verzoeker naar de grond gebracht, waarna hij na korte tijd weer werd losgelaten.
4. Op grond van de op heterdaad geconstateerde overtreding waren de ambtenaren

bevoegd verzoeker staande te houden. Toen verzoeker de indruk wekte zich aan de staande houding te willen onttrekken, mochten de ambtenaren hem dat beletten. Op grond van de hiervoor geschetste gang van zaken kan niet worden geoordeeld dat de betrokken ambtenaren tegen verzoeker meer geweld hebben gebruikt dan in de

gegeven omstandigheden nodig en passend was. De door verzoeker overgelegde medische verklaring biedt evenmin een grondslag voor de conclusie dat er sprake is geweest van disproportioneel geweldgebruik. De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

5. Met betrekking tot het rapport geweldaanwending heeft de Minister het standpunt ingenomen dat er bij verzoeker geen sprake was van letsel van meer dan geringe betekenis. Daarom behoeften de betrokken ambtenaren geen rapport geweldaanwending op te maken. De Minister kan ook in dat standpunt worden gevolgd. Noch het letsel bij verzoeker, noch de andere gevolgen van het aangewende geweld waren van dien aard dat in dit geval een rapport geweldaanwending diende te worden opgemaakt (zie **ACHTERGROND** onder 2.1. en 2.2). De onderzochte gedraging is daarmee ook op dit punt behoorlijk.

B.

Ten aanzien van de beslissing van de toezichthouders van de betrokken ambtenaren op het verzoek om inzage in de rapportage

I. . Ten aanzien van de beslissing van de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek

1. Verzoeker klaagt er ook over dat de korpschef als direct toezichthouder van de betrokken ambtenaren hem inzage heeft geweigerd in het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' van de betrokken ambtenaren. De korpschef heeft zich, blijkens de motivering in de brief van 21 mei 1997, op het standpunt gesteld dat de Wet openbaarheid van bestuur hem niet verplichtte tot het verlenen van inzage in de rapportage, omdat het hier een stuk betreft dat is bestemd voor intern gebruik.

2. Voor een beoordeling van dit besluit is het volgende van belang. Zoals de Nationale ombudsman al overwoog in rapport 89/729 (zie **ACHTERGROND** onder 4.), berust in een procedure van klachtbehandeling de aanspraak op informatie niet (primair) op de Wet openbaarheid van bestuur. Veeleer zijn het de vereisten van behoorlijke klachtbehandeling waaruit voortvloeit dat de indiener van de klacht in beginsel aanspraak heeft en moet kunnen doen gelden op stukken en/of informatie die aanwezig zijn/is bij het betreffende bestuursorgaan en die uit een oogpunt van het procesbelang van de klager niet aan hem onthouden behoren/behoort te worden. In dit verband brengt het belang van een zekere gelijkwaardigheid van partijen in een klachtprocedure met zich mee dat de overheid de klagende burger geen informatie behoort te onthouden die (mogelijk) van belang is voor de beoordeling van de aangelegenheid waarover wordt geklaagd. Verder geldt dat de oordelende instantie haar oordeel niet behoort te baseren op stukken die niet bekend zijn bij alle partijen, klager

en ambtenaar over wie wordt geklaagd. Voor zoveel nodig zullen deze stukken in het kader van hoor en wederhoor aan de orde moeten zijn geweest.

3. De korpschef was in dit geval niet degene die de klacht behandelde; dat was de vereniging Natuurmonumenten, als werkgever van de twee buitengewoon opsporingsambtenaren. Echter, het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek was wel direct betrokken bij de klachtbehandeling. De korpschef is immers de direct toezichthouder van de betrokken ambtenaren, en de heer S. nam als coördinator BOA deel aan de klachtbehandeling. Daarom ligt een analoge toepassing van de hiervoor genoemde vereisten van behoorlijke klachtbehandeling op deze situatie in de rede. Dit betekent dat de Nationale ombudsman de beslissing van de korpschef op het verzoek om een afschrift van het bedoelde rapport zal beoordelen aan de hand van deze vereisten.

4. Uitgangspunt is dan dat een verzoek van de klager om stukken die in het kader van klachtbehandeling voor hem van belang (kunnen) zijn, in beginsel behoort te worden ingewilligd. Dit beginsel van "ja, tenzij" is eveneens het uitgangspunt van de Wet openbaarheid van bestuur (artikel 3, derde lid Wob; zie **ACHTERGROND** onder 3). De beslissing op een verzoek om informatie als hiervoor bedoeld, zal echter steeds de uitkomst zijn van een belangenafweging. Het belang van openheid, gelet op de genoemde vereisten van behoorlijke klachtbehandeling, zal daarbij moeten worden afgewogen ten opzichte van belangen die aanleiding kunnen geven om het verzoek af te wijzen. Een aantal van de criteria uit de artikelen 10 en 11 van de Wob kan daarbij in het kader van een procedure van klachtbehandeling analoog van betekenis worden geacht. Geoordeeld moet dan worden dat in dit geval de verwijzing van de korpschef naar het criterium van artikel 11, eerste lid Wob (zie **ACHTERGROND** onder 3) niet toereikend is. Voor zover al zou moeten worden geoordeeld dat het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' bestemd is voor intern beraad als bedoeld in artikel 11 Wob, kan niet worden gesteld dat in dit rapport persoonlijke beleidsopvattingen voorkomen. Het gaat hier slechts om waarnemingen van de betrokken ambtenaren en om feitelijke gegevens. Ook een analoge toepassing van de criteria uit artikel 10 Wob kan niet leiden tot de conclusie dat één van die belangen in redelijkheid diende te prevaleren boven het belang van verzoeker bij de gevraagde inzage. Evenmin is er aanleiding voor het oordeel dat enig ander belang zich verzette tegen het verlenen van de gevraagde inzage. Aldus moet worden geoordeeld dat de korpschef niet op basis van de daarvoor gegeven motivering kon komen tot weigering van de inzage van het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden'. In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

II. . Ten aanzien van de beslissing van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam

1. Verzoeker klaagt erover dat ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam heeft geweigerd hem een exemplaar te verstrekken van het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden'.

2. In zijn brief van 8 oktober 1997 heeft de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie

verzoekers raadsman meegedeeld dat hij geen afschrift van de melding 'geweldaanwending' kon verstrekken aangezien een dergelijke rapport niet was opgemaakt. De hoofdofficier heeft echter geen standpunt ingenomen op het verzoek om inzage in het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden'. In zijn reactie heeft de hoofdofficier laten weten dat hij ervan was uitgegaan dat verzoekers raadsman met de rapporten 'gebruik bijzondere bevoegdheden' en 'geweldaanwending' hetzelfde bedoelde. Dat standpunt miskende echter dat verzoekers raadsman in zijn verzoek duidelijk twee documenten noemde. Onderkend had moeten worden dat in de situatie waarin niet een rapport 'geweldaanwending' is opgemaakt, toch kan zijn opgetreden zodanig dat een rapport 'gebruik bijzondere bevoegdheden' moet worden opgemaakt. Daarom had de hoofdofficier ook moeten reageren op het verzoek om het laatst bedoeld rapport. Het is niet juist dat dit laatste niet is gebeurd. In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de buitengewoon opsporingsambtenaren van de vereniging Natuurmonumenten, die wordt aangemerkt als een gedraging van Minister van Justitie, is niet gegrond wat betreft het geweldgebruik, terwijl over het tutoyeren geen oordeel wordt gegeven. De klacht over de onderzochte gedraging van de korpschef van het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van dat korps (de burgemeester van Hilversum), is gegrond. De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Justitie, is gegrond. **BIJLAGE ACHTERGROND**

1. Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar (Amvb van 11-11-1994, Stb. 825, laatstelijk gewijzigd bij Amvb van 22-12-1997, Stb. 764) Artikel 1, vierde lid:

"4. In dit besluit wordt verstaan onder:

a. toezichthouder: het lid van het openbaar ministerie, dat op grond van artikel 36 onderscheidenlijk artikel 37 als toezichthouder is aangewezen; b. direct toezichthouder: degene, die op grond van artikel 36 onderscheidenlijk artikel 37 als direct toezichthouder is aangewezen. De (direct) toezichthouder is geen toezichthouder bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht." Artikel 36:

"1. De aanwijzing van de toezichthouder en de direct toezichthouder vindt plaats ter gelegenheid van de verlening van een titel van opsporingsbevoegdheid of de beëdiging.

2. Indien het grondgebied, bedoeld in artikel 5, onder b, is gelegen binnen de grenzen van een politieregio, is de hoofdofficier van justitie, bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Politiewet 1993, de toezichthouder van de buitengewoon opsporingsambtenaar. De korpschef, bedoeld in artikel 24 van de Politiewet 1993, is in dat geval de direct toezichthouder van de buitengewoon opsporingsambtenaar.

3. Indien het grondgebied waarvoor de opsporingsbevoegdheid geldt, is gelegen in meer dan één politieregio binnen zijn ressort, wijst de procureur-generaal een hoofdofficier van

justitie als toezichthouder en een korpschef als direct toezichthouder aan."

2.1. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar Artikel 17:

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt dit aanwenden van geweld, de redenen die daartoe hebben geleid en de daaruit voortvloeiende gevolgen onverwijld schriftelijk aan zijn meerdere.

2. Indien de aanwending van het geweld lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis tot gevolg heeft gehad en in alle

gevallen waarin van een vuurwapen gebruik is gemaakt, dient deze melding tevens ter kennis te worden gebracht van de officier van justitie van het arrondissement waarbinnen het geweld is aangewend, dan wel van de officier van justitie te Arnhem belast met militaire zaken, indien het een militair betreft.

3. De melding, bedoeld in het eerste en tweede lid, geschiedt binnen 48 uur in de vorm van een rapport indien:

a. de gevolgen van het aangewende geweld daartoe, naar het oordeel van de meerdere, aanleiding geven, of b. gebruik is gemaakt van enig gewelddoel en lichamelijk letsel dan wel de dood veroorzaakt is..."

2.2. Het regionale politiekorps Gooi en Vechtstreek heeft als direct toezichthouder van de onder hem ressorterende buitengewoon opsporingsambtenaren de volgende regeling vastgesteld van de situatie waarin buitengewoon opsporingsambtenaren geweld aanwenden bij het gebruik van hun opsporingsbevoegdheid:

"De BOA die tijdens de uitoefening van zijn taak geweld heeft aangewend, een veiligheidsfouillering heeft toegepast of de handboeien bij een persoon heeft aangelegd, meldt dit zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen 48 uur door middel van een rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden.' In dit formulier worden in ieder geval aangegeven de aanleiding ertoe en, in het geval van een geweldaanwending, de vorm en de mate van het aangewende geweld en de daaruit voortvloeiende gevolgen. In de volgende gevallen van geweldaanwending wordt **naast** het rapport 'melding gebruik bijzondere bevoegdheden' binnen 48 uur een 'rapport geweldaanwending' opgemaakt:

- de gevolgen van het aangewende geweld geven hiertoe, naar oordeel van de direct-toezichthouder, aanleiding; - de aanwending van het geweld heeft lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis tot gevolg; - er is gebruik gemaakt van een vuurwapen; - de geweldaanwending heeft, met gebruikmaking van enig gewelddoel, plaatsgevonden op uitdrukkelijke last van een meerdere of politieambtenaar. (...). Bedoelde rapporten worden gericht aan de coördinator BOA van de politie Gooi & Vechtstreek. In de gevallen waarin sprake is van letsel van meer dan geringe betekenis en/of waarin gebruik is gemaakt van een vuurwapen, wordt tevens een exemplaar van het 'rapport geweldaanwending' gezonden aan de hoofdofficier van justitie te Amsterdam en aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken..."

3. Wet openbaarheid van bestuur (wet van 31-10-1991, Stb. 703, laatstelijk gewijzigd bij wet van 18 juni 1998, Stb. 356) Artikel 3:

"1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11." Artikel 10:

"1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen; b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden; c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties; b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1 a, eerste lid, onder c en d, en het tweede lid, bedoelde bestuursorganen; c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten; d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen; e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer; f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie; g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden."
Artikel 11:

"1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die

deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt."

4. In rapport 89/729 van 29 september 1989, AB 1989/559, wijdde de Nationale ombudsman onder meer de volgende overwegingen aan het recht op informatie van een burger in een klachtprocedure en de toepasselijkheid in dat kader van de (toenmalige) Wet openbaarheid van bestuur:

"1. In het kader van een procedure van klachtbehandeling is sprake van processen van verzameling en doorgeleiding van gegevens. Dat dient te gebeuren op de grondslag van de beginselen van een behoorlijke procesorde, met name het beginsel van hoor en wederhoor en het beginsel dat de oordelende instantie haar oordeel niet baseert op stukken die niet bij alle partijen bekend zijn. Dit alles voor zover er niet sprake is van een rechtstreeks uit de wet voortvloeiende verplichting tot geheimhouding. Het voorgaande betekent dat de instantie die verantwoordelijk is voor de klachtbehandeling zal hebben zorg te dragen voor een zodanige doorgeleiding van in het kader van het onderzoek naar de klacht verkregen gegevens, dat aan genoemde beginselen recht wordt gedaan. Dat kan geen uitzondering lijden in het geval degene die verantwoordelijk is voor de klachtbehandeling tevens de instantie is die - als partij - in het kader van het onderzoek gegevens produceert.

2. De hoofdcommissaris heeft laten weten dat de rapportage die was opgesteld naar aanleiding van het ingestelde klachtonderzoek moet worden aangemerkt als een "intern document" (dat is een document opgesteld ten behoeve van intern beraad, Nationale ombudsman) als bedoeld in art. 1, lid 2 onder b WOB. De kenmerken van de WOB (zie onder Wettelijk kader) en met name ook hetgeen onder II.1 is overwogen, leiden tot de conclusie dat de WOB niet, althans niet primair kan worden gezien als de grondslag waarop in het kader van een procedure van klachtbehandeling door de klachtbehandelende instantie - in dit geval de hoofdcommissaris - gegevens moeten worden verstrekt aan degene die een klacht heeft ingediend. De desbetreffende plicht van de klachtbehandelende instantie berust veeleer op de onder II.1 genoemde beginselen van een behoorlijke procesorde.

3. Hetgeen onder II.1 is overwogen betekent dat de aanspraak op het verkrijgen van gegevens van degene die een klacht heeft ingediend over een gedraging van een ambtenaar of een bestuursorgaan (primair) berust op de genoemde beginselen van een behoorlijke procesorde. Indien hem - onverhoopt - gegevens zouden worden onthouden die hem - gelet op deze beginselen - zouden toekomen, zou dat hem aanleiding kunnen geven tot het indienen van een verzoek om informatie op grond van de WOB. Overigens is niet gebleken dat een dergelijk verzoek in deze zaak is gedaan. Indien echter naar aanleiding van een dergelijk verzoek de hoofdcommissaris de betreffende rapportage dan in haar geheel zou aanmerken als een document als bedoeld in art. 1 lid 2 onder b WOB (hetgeen hij in het onderhavige onderzoek heeft gedaan), dan zou hij daarmee een te beperkte uitleg geven aan de betreffende bepaling van de WOB. Die bepaling geeft immers slechts aan dat geen informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt verstrekt indien - en voor zover - deze betrekking heeft op persoonlijke beleidsopvattingen van (o.m.) ambtenaren. Een rapportage die wordt opgesteld in verband met een ingediende klacht zal echter ten minste gegevens bevatten inzake datgene wat feitelijk is gebeurd, al dan niet vergezeld van een daaraan verbonden advies van de betreffende ambtenaar inzake de gegrondheid van de klacht. Gelet op het bepaalde in art. 1 tweede lid onder b laatste volzin WOB valt informatie inzake feitelijke gegevens in elk geval buiten de in dat lid bedoelde uitzonderingsgronden. Ten aanzien van het genoemde

advies inzake de gegrondheid van de klacht moet worden geconcludeerd dat niet snel een advies denkbaar is dat zodanig is dat het zou vallen onder een van de in art. 1, tweede lid WOB genoemde uitzonderingsgronden."